

UCHWAŁA Nr LIII/435/24
RADY POWIATU KOLNEŃSKIEGO

z dnia 22 lutego 2024 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kolneńskim na lata 2024 -2026

Na podstawie art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 107) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177) Rada Powiatu Kolneńskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kolneńskim na lata 2024-2026”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kolneńskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Michał Kulczewski

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KOLNEŃSKIM NA LATA 2024 – 2026

SPIS TREŚCI

WSTĘP.

I. Miejsce Programu w systemie zarządzania strategicznego.

1. Założenia do programu wynikające z aktów prawa krajowego i międzynarodowego.
2. Istota Programu w świetle założeń Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016 -2025.

II. Struktura pieczy zastępczej.

III. Diagnoza pieczy zastępczej w Powiecie Kolneńskim.

1. Rodzinna piecza zastępcza.
2. Instytucjonalna piecza zastępcza.
3. Pomoc dla osób usamodzielnianych.

IV. Cele programu i kierunki działań.

1. Plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na lata 2024-2026.
2. Plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
3. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026.

V. Realizacja Programu.

1. Zakładane rezultaty realizacji programu.
2. Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w programie.
3. Źródła finansowania programu.
4. Realizatorzy programu.
5. Adresaci programu.
6. Sposób monitorowania i ewaluacja programu.

ZAKOŃCZENIE

WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie systemu pieczy zastępczej, a także zasady finansowania systemu pieczy zastępczej.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępcza organizuje powiat.

Pieczą zastępczą zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;
- 2) przygotowanie dziecka do:
  - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
  - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
  - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Pieczą zastępczą sprawowana jest w formie:

- 1) rodzinnej,
- 2) instytucjonalnej.

Przepisy w/w ustawy w art.180 pkt 1 nałożyły na powiat obowiązek opracowania i realizacji 3 letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, zawierającego między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia

dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Okres obowiązywania niniejszego Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kolneńskim dotyczy lat 2024-2026.

Celem programu jest promocja, rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie powiatu kolneńskiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, jak również pomoc pełnoletnim wychowankom w usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem. Działania zawarte w tym programie są kontynuacją działań zawartych w obowiązującym dotychczas programie.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kolneńskim uwzględnia lokalne uwarunkowania, wyznacza kierunki działań w perspektywie kolejnych trzech lat, z uwzględnieniem źródła finansowania, które jest niezbędne do ich realizacji.

Za tworzenie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej odpowiedzialny jest starosta powiatu, który wykonuje zadania w zakresie pieczy zastępczej za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Kolneńskiego wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie, które zostało również wyznaczone na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

I. Miejsce Programu w systemie zarządzania strategicznego

1. Założenia do programu wynikające z aktów prawa krajowego i międzynarodowego.

Polityka społeczna wobec dziecka i rodziny jest przedmiotem zainteresowania zarówno prawa polskiego jak i międzynarodowego.

Prawa dziecka i rodziny zdefiniowane i przyjęte zostały przez państwa członkowskie ONZ, w tym przez Rzeczpospolitą Polską w „Konwencji o Prawach Dziecka” w 1989 r.

Konwencja w art. 9 odnosi się do dzieci, które z przyczyn obiektywnych zostają sądowo umieszczone w pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka, zgodnie z przyjętym dokumentem, w pieczy zastępczej musi być uzasadnione i jest

ostatecznością. Dziecku i rodzicom przysługuje niepodważalne prawo do wzajemnych kontaktów, chyba, że zagraża to dobrze pojętemu interesowi dziecka. Zarówno dziecko jak i cała rodzina musi być traktowana jako podmiot postępowania sądowego, opiekuńczego oraz społecznego i obywatelskiego.

Konwencja wskazuje na odpowiedzialność rodziców lub opiekunów prawnych za opiekę i wychowanie dzieci, respektowanie ich praw do nietykalności cielesnej, prawa do swobody wypowiedzi oraz wyznania. Art. 18 ust 2 Konwencji nakłada na państwa członkowskie obowiązek wspierania rodzin w dążeniu do harmonijnego i bezpiecznego rozwoju i wychowania, oraz zobowiązuje do budowania sieci instytucjonalnego wsparcia rodzin w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Nadrzędnym aktem prawa Rzeczypospolitej Polskiej jest Konstytucja, która w art. 48 wskazuje prawo rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami z uwzględnieniem stopnia dojrzałości dziecka, a także wolności jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.

Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej mają obowiązek ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. Regulacje dotyczące opieki i wychowania dziecka poza rodziną biologiczną zawarte są w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na samorządy obowiązek budowania lokalnego systemu wsparcia w obszarze wychowania i pieczy zastępczej.

Realizacja zadań związanych z funkcjonowaniem pieczy zastępczej uregulowana jest przede wszystkim w następujących aktach prawnych:

- 1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) Konwencję o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych,
- 3) Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) Ustawę z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- 5) Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym,
- 6) Ustawę z dnia 10 marca 2023 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 7) Ustawę z dnia 9 czerwca 2022 roku o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- 8) Ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,

9) Rozporządzenie z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Rekomendacją dla niniejszego Programu jest również Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016-2025.

2. Istota Programu w świetle założeń Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016 -2025.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016-2025 przyjęta Uchwałą Nr XII/80/16 Rady Powiatu Kolneńskiego z dnia 01.02.2016 r. w swoich założeniach zakłada sprawny system zapobiegania kryzysom rodziny oraz wsparcie dziecka i rodziny.

Odbywa się to poprzez realizację celów szczegółowych, w tym między innymi rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, rozwój infrastruktury i zasobów ludzkich na rzecz pieczy zastępczej, zapewnienie osobom sprawującym funkcję rodziny zastępczej odpowiedniego wsparcia, zarówno merytorycznego jak i finansowego, zapewnienie wszechstronnej pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

II. Struktura pieczy zastępczej

Podstawowe formy pieczy zastępczej to: rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kładzie nacisk na ograniczenie roli placówek opiekuńczo – wychowawczych na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Dla dziecka, które jest pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w pierwszej kolejności poszukuje się rodziny zastępczej, a dopiero po wyczerpaniu takiej możliwości dziecko trafia do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka. Instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest natomiast w formach: placówek opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.

Rodzinna piecza zastępcza:

Rodzinna piecza zastępcza to system, w skład którego wchodzi sporewnione, niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze, w tym rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i rodziny zawodowe specjalistyczne oraz rodzinne domy dziecka.

Rodziny zastępcze sporewnione tworzą wstępni i rodzeństwo dziecka. Dzięki temu, w sposób naturalny podtrzymywane są więzi rodzinne, a jednocześnie dzieci pozostają w swojej dalszej, ale biologicznej rodzinie. Umieszczenie w takim środowisku jest priorytetowe, o ile jest zgodne z dobrem dziecka.

Rodziny zastępcze niezawodowe tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem lub krewni nie będący wstępnymi i rodzeństwem dziecka. W rodzinie niezawodowej w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 wychowanków. Jedynie za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dopuszczalne umieszczenie większej liczby dzieci. Niemniej jednak dotyczy to umieszczenia rodzeństwa.

Rodziny zastępcze zawodowe w tym:

1) Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem;

umieszcza się w nich dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, do 8 miesięcy lub

do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.

2) Specjalistyczne rodziny zastępcze – umieszcza się w nich w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci skierowane na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, a także małoletnie matki z dziećmi.

W rodzinie zastępczej zawodowej, podobnie jak w niezawodowej, w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 wychowanków, a umieszczenie większej liczby dzieci (rodzeństwa) wymaga zgody rodziny zastępczej i pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzinny dom dziecka może stworzyć małżeństwo lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. W rodzinnym domu dziecka tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 8 wychowanków. W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. W tej formie opieki wychowywane są dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwiające wspólne wychowanie się liczego rodzeństwa. Z prowadzącym rodzinny dom dziecka, starosta zawiera umowę na okres co najmniej 5 lat.

Jeżeli przebywa w nim więcej niż 4 dzieci, na wniosek prowadzącego rodzinny dom dziecka, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana jest w ramach placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.

Ze względu na specyfikę, wyróżnia się następujące **rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych**:

- typu socjalizacyjnego;
- typu interwencyjnego;
- typu specjalistyczno-terapeutycznego;
- typu rodzinnego.

Niezależnie od typu, placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, zdrowotne, emocjonalne, rozwojowe, społeczne i religijne, w tym zapewnia dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości. Pracownicy placówki umożliwiają także kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi oraz podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny.

Placówka typu interwencyjnego w szczególności przyjmuje dzieci w sytuacjach wymagających natychmiastowego zapewnienia im opieki. Pobyt dziecka w placówce interwencyjnej nie może trwać dłużej niż 3 miesiące (w sytuacjach, gdy postępowanie sądowe w sprawie uregulowania sytuacji prawnej dziecka jest w toku, pobyt w placówce interwencyjnej może być przedłużony do czasu zakończenia trwającego postępowania sądowego).

Placówka typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dziećmi o indywidualnych potrzebach, w szczególności legitymującymi się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającymi stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii, wymagającymi wyrównania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

Placówka typu specjalistyczno-terapeutycznego zapewnia dzieciom zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne.

Placówka typu rodzinnego wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu.

W placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno – terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje najczęściej na podstawie orzeczenia sądu, natomiast objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności.

III. Diagnoza pieczy zastępczej w Powiecie Kolneńskim

1. Rodzinna piecza zastępcza

Na terenie powiatu kolneńskiego funkcjonują jedynie rodziny zastępcze.

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które:

- 1) dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
  - 2) nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
  - 3) wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
  - 4) nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;
  - 5) są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone:
    - a) zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz
    - b) opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa, który posiada co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym,
  - 6) przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 7) zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:
    - a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
    - b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
    - c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
  8. Nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.
2. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.
3. W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów.

4. Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka sprawujący pieczę zastępczą nad dzieckiem mogą czasowo, za zgodą sądu, sprawować pieczę zastępczą nad tym dzieckiem poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Sprawowanie pieczy zastępczej nad dzieckiem może być czasowo powierzone przez sąd rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, którzy nie zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka sprawują pieczę zastępczą nad rodzeństwem tego dziecka.

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

- 1) traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej;
- 2) zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych;
- 3) zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych;
- 4) zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań;
- 5) zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne
- 6) zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka;
- 7) umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

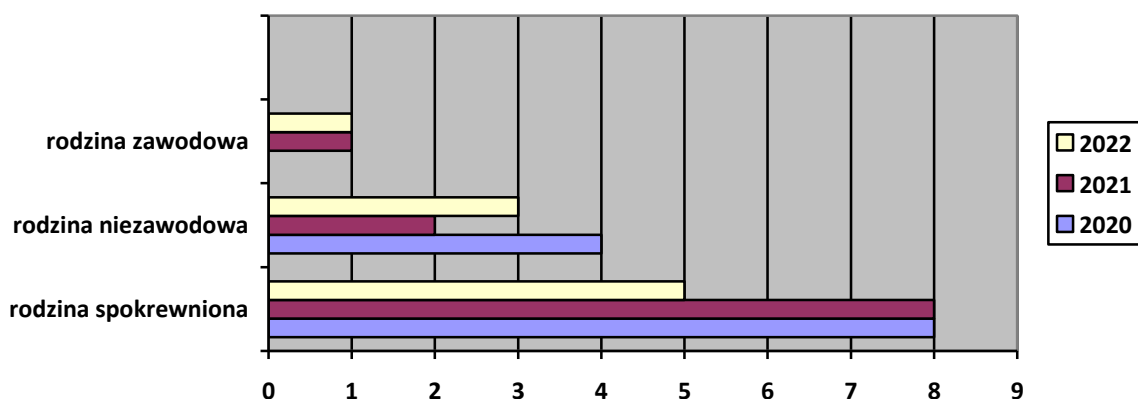
2. Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka współpracują z ośrodkiem adopcyjnym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Na terenie Powiatu Kolneńskiego według stanu na dzień 30.06.2023 r. rodzinną zastępczą formą opieki i wychowania objętych było **12** dzieci, umieszczonych w **9** rodzinach zastępczych, mieszkających na terenie Powiatu Kolneńskiego.

Na 9 rodzin zastępczych składało się:

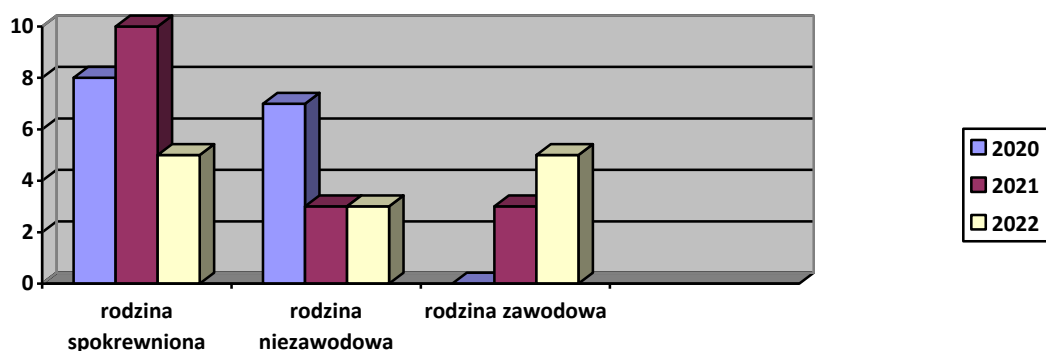
- 1) **5** rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem, w których przebywało **5** wychowanków,
- 2) **3** rodziny zastępcze niezawodowe, w których opiekę znalazło **3** dzieci,
- 3) **1** rodzina zastępcza zawodowa, w której przebywało **4** dzieci.

Wykres nr 1. Liczba rodzin zastępczych w latach 2020-2022 w podziale na typy rodzin - stan na dzień 31.12 danego roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań WRIPS półrocze za II półrocze 2020 -2022.

Wykres nr 2. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2020 -2022 w podziale na typy rodzin - stan na dzień 31.12 danego roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań WRIPS za II półrocze 2020 - 2022.

Zauważyć można, że liczba rodzin zastępczych w powiecie kolneńskim ulega zmniejszeniu. Spowodowane jest to faktem, że na terenie powiatu funkcjonują w większości rodziny zastępcze spokrewnione, które ulegają rozwiązaniu z uwagi na uzyskanie przez wychowanków pełnoletności bądź powrotu pod opiekę rodziców biologicznych. Nie rozwijają się natomiast formy rodzin zastępczych niezawodowych i

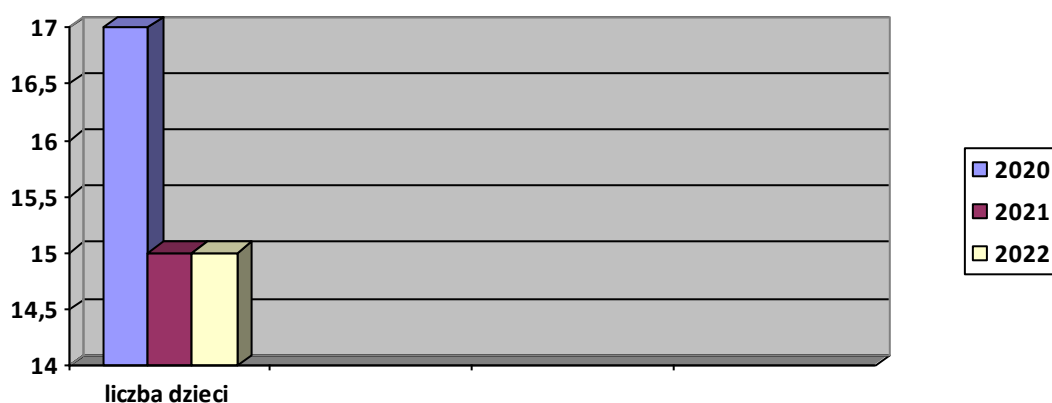
zawodowych.

Należy zaznaczyć, że znaczna część dzieci z terenu powiatu kolneńskiego przebywa obecnie w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu tj. powiatu ziemskiego łomżyńskiego, grodzkiego łomżyńskiego, wysokomazowieckiego, grajewskiego, zambrowskiego, piskiego i Miasta Katowice .

Według stanu na dzień 30.06.2023 r. w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów przebywało 16 dzieci, w tym 4 dzieci w 3 spokrewnionych rodzinach zastępczych, 7 dzieci w 5 rodzinach zastępczych niezawodowych i 5 dzieci w 2 rodzinach zastępczych zawodowych:

- a) powiat wysokomazowiecki – 3 osoby,
- b) powiat zambrowski – 2 osoby,
- c) powiat grajewski – 2 osoby
- d) Miasto Łomża – 3 osoby,
- e) powiat piski – 3 osoby,
- f) powiat łomżyński – 1 osoba,
- g) Miasto Katowice – 2 osoby.

Wykres nr 3. Liczba dzieci z terenu powiatu kolneńskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu w latach 2020 – 2022 - stan na dzień 31.12 danego roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów

Napływ dzieci do rodzin zastępczych oraz odpływ dzieci z rodzin zastępczych w latach 2020-2022 obrazują tabelę nr 1 i nr 2.

Tabela nr 1. Napływ dzieci do rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 -2022

Liczba dzieci do 18 roku życia, umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, z tego:	Rok		
	2020	2021	2022
- z rodziny naturalnej	2	3	2
- z rodzinnej pieczy zastępczej,	0	3	0
- z instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów

Tabela nr 2. Liczba dzieci, które opuściły rodzinę zastępczą w latach 2020-2022

Liczba dzieci, w tym:	2020	2021	2022
- powróciły do rodziny naturalnej		1	3
- osiągnęły pełnoletność	2	1	3
- zostały przysposobione	1	0	0
- zostały umieszczone w innej formie pieczy rodzinnej lub w instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	3	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów

Tabela nr 3. Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych w Powiecie Kolneńskim w latach 2020 – 2022 (stan na 31 grudnia każdego roku)

Wiek dziecka	Rodzina spokrewniona			Rodzina niezawodowa			Rodzina zawodowa		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
poniżej roku	0	0	0	0	0	0	0	0	1
od 1 do 3	0	0	0	1	0	1	0	0	1
od 4 do 6	1	0	0	0	0	0	0	0	0
od 7 do 13	2	6	3	3	0	0	0	2	2
od 14 do 17	4	3	2	1	1	0	0	1	1
Od 18 do 24	1	1	0	2	2	3	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania WRiPS za II półrocze 2020-2023 r.

Najwięcej dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, niezależnie od rodzaju tej rodziny, jest w wieku między 7 a 17 rokiem życia.

Najczęstszymi przyczynami umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych jest: uzależnienie rodziców, w tym od alkoholu, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność rodzica lub długotrwała/ciężka choroba.

Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej otrzymują świadczenia pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania dziecka oraz inne świadczenia i dodatki wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze zawodowe oprócz tych świadczeń otrzymują także wynagrodzenie za swoją pracę.

W tabeli nr 4 przedstawiono wydatki na opiekę i wychowanie dzieci pochodzących z terenu powiatu kolneńskiego, a przebywających w rodzinach zastępczych.

Tabela nr 4. Koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu kolneńskiego, umieszczonych w rodzinach zastępczych, w latach 2020 - 2022 i w I półroczu 2023

Rok	2020	2021	2022	I półrocze 2023
Wydatki przeznaczone na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu Powiatu Kolneńskiego, a umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu kolneńskiego i na terenie innych powiatów, w tym:	399 827,00 zł	411 326,00 zł	409 168,00 zł	217 909,00 zł
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	340 944,00 zł	333 694,00 zł	312 881,00 zł	157 105,00 zł
Dodatek z tytułu niepełnosprawności	7596,00zł	9709,00 zł	5821,00 zł	2938,00 zł
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	1000,00zł	0,00 zł	2700,00 zł	0,00 zł
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania	1000,00 zł	1000,00 zł	1000,00 zł	1000,00 zł
Wynagrodzenie zawodowej rodziny zastępczej	49 287,00zł	66 923,00 zł	86 766,00 zł	56 866,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań WRiPS za lata 2020-2022 i I półrocze 2023 r.

Ponadto od 1.01.2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

2. Instytucjonalna piecza zastępcza

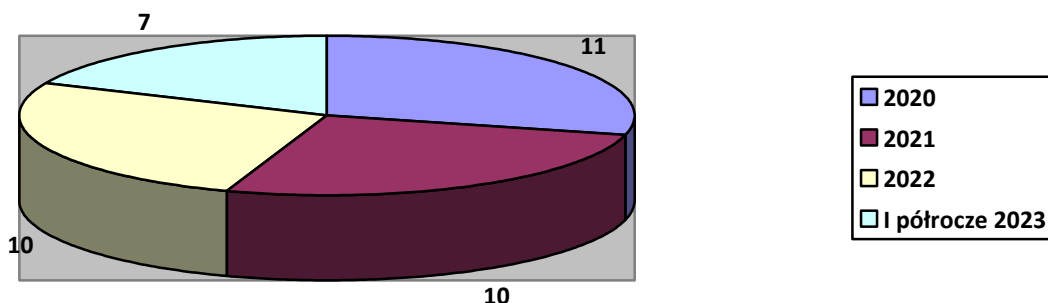
Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na terenie Powiatu Kolneńskiego nie funkcjonuje żadna placówka opiekuńczo – wychowawcza. W przypadku konieczności umieszczenia dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej, miejsca są poszukiwane poza terenem naszego powiatu. Warunki finansowania pobytu dzieci w placówkach ustalana są w drodze porozumień pomiędzy właściwymi powiatami.

Wykres nr 4. Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2020-2022 i w I półroczu 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów

Dzieci z terenu powiatu kolneńskiego przebywały w poniższych placówkach:

- a) powiat zambrowski – Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych,
- b) powiat suwalski – Dom Dziecka w Pawłowie,
- c) Miasto Suwałki – Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Suwałkach,
- d) Miasto Białystok – Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w Ignatkach – Osiedle,
- d) Miasto Łomża – Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Łomży,
- e) Miasto Ostrołęka – Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka”.

Tabela nr 5. Tabela Koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu kolneńskiego, umieszczonych w placówce opiekuńczo wychowawczej i regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej w latach 2020 - 2022 i w I półroczu 2023

Koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej w zł				
Rok	2020	2021	2022	I półrocze 2023
Łączne roczne wydatki na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	572 662,00 zł	617 148,00 zł	627 192,00 zł	242 117,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania WRIPS za lata 2020 – 2022 i I półrocze 2023r. .

W sposób jednoznaczny należy stwierdzić, że koszt opieki rodzinnej w przeliczeniu na jednego wychowanka, jest znacznie niższy niż opieki instytucjonalnej, nie mówiąc już o niepodważalnej przewadze opieki rodzinnej, jeżeli chodzi o lepsze warunki prawidłowego rozwoju i wychowania dzieci.

Z tych dwóch względów należy wspierać i rozwijać wszelkie formy rodzicielstwa zastępczego.

Aby zrealizować takie założenie konieczne jest pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze i na prowadzących rodzinne domy dziecka, a jednocześnie zapewnienie im korzystnych warunków do podjęcia opieki. Należy również zapewnić środki finansowe na utworzenie kolejnych rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka.

3. Pomoc dla usamodzielnianych

Usamodzielnienie to długotrwały proces wychowawczy, który wprowadza osobę usamodzielnianą do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia i integracji ze środowiskiem lokalnym.

Osoba usamodzielniania, po opuszczeniu rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

Osobie opuszczającej po osiągnięciu pełnoletności rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą, w przypadku, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

1. przyznaje się pomoc na:
  - a) kontynuowanie nauki,
  - b) usamodzielnienie,
  - c) zagospodarowanie;
2. udziela się pomocy w uzyskaniu:
  - a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
  - b) zatrudnienia.
3. zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Udzieloną pomoc dla wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki, w tym wysokość oraz formę udzielanej pomocy przedstawia poniższa tabela

Tabela nr 6. Koszty poniesione przez Powiat Kolneński na usamodzielniających się wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki w latach 2020 – 2022 i w I półroczu 2023 r.

Rok	2020		2021		2022		I półrocze 2023	
	placówki opiekuńczo - wychowawcze	rodziny zastępcze	placówki opiekuńczo - wychowawcze	rodziny zastępcze	placówki opiekuńczo - wychowawcze	rodziny zastępcze	placówki opiekuńczo - wychowawcze	rodziny zastępcze
pomoc na kontynuowanie nauki	0,00 zł	24862,00 zł	865,00 zł	19526,00zł	4165,00 zł	15 171,00 zł	3061,00 zł	10695,00 zł
pomoc na usamodzielnienie	6939,00 zł	0,00 zł	6939,00 zł	7458,00zł	7839,00 zł	3730,00 zł	0,00 zł	7839,00 zł
pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	1577,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	1695,00 zł	0,00 zł	1695,00 zł	0,00 zł	0,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania WRIPS za lata 2020 – 2022 i I półrocze 2023 r.

Wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą korzystają głównie z pomocy finansowej – pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie i na zagospodarowanie.

Jedną z form wsparcia młodego człowieka jest mieszkanie treningowe, które zapewnia warunki do samodzielnego funkcjonowania w środowisku i w integracji ze społecznością lokalną. Pobyt w mieszkaniu to forma przygotowania do dorosłego życia. W roku 2020 w mieszkaniu przebywał 1 wychowanek pieczy zastępczej, w roku 2021 – 1 wychowanek, natomiast w roku 2022 oraz w I półroczu 2023 r. nie było osób ubiegających się o ww. formę wsparcia.

IV. Cele programu i kierunki działania

Za główny cel realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kolneńskim na lata 2024-2026 uznaje się:

„PROPAGOWANIE IDEI RODZICIELSTWA ZASTĘPCZEGO ORAZ DALSZE WSPIERANIE ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KOLNEŃSKIM ZE SZCZEGÓLNYM NASTAWIENIEM NA TWORZENIE RODZINNYCH FORM.

Dziecku, któremu rodzina biologiczna nie jest w stanie zapewnić opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą.

Rodzina zastępcza jest szansą na wzrastanie dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych. Nacisk kładzie się na rozwijanie rodzinnych form opieki zastępczej oraz kompleksową pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka

do domu rodzinnego. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie funkcjonujących rodzin przyczyni się do wzmocnienia obecnego systemu opieki.

Ważnym elementem działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie jest współpraca między gminą a powiatem w celu wsparcia rodziców biologicznych, rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach.

W gminie osobą wspierającą rodziny jest asystent rodziny. Jego głównym zadaniem jest wspieranie rodzin, które z różnych powodów nie są w stanie, samodzielnie pełnić prawidłowo funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec własnych dzieci. Natomiast na poziomie powiatu rodziny zastępcze objęte są wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który udziela pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym i dzieciom znajdującym się w tych rodzinach.

Zgodnie z nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oprócz corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych należy także tworzyć plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej oraz plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej

1. Plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na lata 2024-2026

CEL SZCZEGÓŁOWY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	SPOSOBY REALIZACJI DZIAŁAŃ	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w Powiecie Kolneńskim	1.1. Upowszechnienie roli i znaczenia rozwoju rodzinnych zastępczych form opieki. Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki.	1.1.1. Upowszechnianie informacji nt. opieki zastępczej za pomocą dostępnych instrumentów: internet, radio, prasa, ulotki, plakaty, billboard – reklama.	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie media	liczba działań promocyjnych
		1.1.2. Promowanie rodzicielstwa zastępczego poprzez instytucje i osoby działające na terenie powiatu kolneńskiego.	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie we współpracy urzędów gmin, placówek oświatowych, leczniczych, parafii, sołtysów	liczba przekazanych pism do instytucji, osób
	1.2. Podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie wiedzy o rodzinnej pieczy zastępczej	1.2.1. Promowanie zastępczych form opieki podczas organizowanych imprez okolicznościowych w powiecie kolneńskim np. Podlaskie Dni Rodziny, konferencje, piknik rodzinny. 1.2.2. Obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.	okres obowiązywania Programu raz w roku w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie Starostwo Powiatowe w Kolnie PCPR w Kolnie Starostwo Powiatowe w Kolnie ,	liczba imprez z udziałem pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zdjęcia, artykuł z obchodów Dnia Rodzicielstwa zastępczego

	1.3. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	1.3.1. Zamieszczanie ogłoszeń o naborze kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej na stronie internetowej pcpr, powiatu kolneńskiego	raz na kwartał w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba zamieszczonych ogłoszeń,
		1.3.2. Przekazywanie informacji o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze do różnych instytucji np. ośrodków pomocy społecznej, szkół, przychodni zdrowia, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kolnie, parafii rzymskokatolickich itp.,	raz w roku w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba pozyskanych kandydatów liczba przekazanych informacji
		1.3.3. Indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi tworzeniem pieczy zastępczej.	w zależności od potrzeb w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba spotkań
	1.4. Zapewnienie realizacji procesu diagnostyczno-kwalifikacyjnego dla osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i do prowadzenia rodzinnego domu	1.4.1. Podpisanie umowy z psychologiem w celu przeprowadzenia badania i wydania opinii psychologicznej o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dla osób ubiegających się o ustanowienie rodziną zastępczą lub/i rodzinnego domu dziecka.	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba wydanych opinii psychologicznych

2.Rozwój infrastruktury i zasobów ludzkich na rzecz pieczy zastępczej.	2.1.Doskonalenie zawodowe kadry wykonującej zadania z zakresu pieczy zastępczej.	1.4.2. Zapewnienie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych.	w zależności od potrzeb w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie Ośrodek Adopcyjny	liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba kandydatów, którzy otrzymali świadectwo ukończenia szkolenia
		1.4.3. Kwalifikacja kandydatów na rodziny zastępcze i kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	w zależności od potrzeb w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych
		1.4.5. Utworzenie rodziny zastępczej zawodowej i/lub rodzinnego domu dziecka.	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba zawartych umów o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej i/lub o prowadzenie rodzinnego domu dziecka
		2.1.1. Podwyższanie kwalifikacji pracowników organizatora rodzinnej pieczy w celu zapewnienia lepszej jakości wykonywanej pracy - udział w szkoleniach z zakresu pieczy zastępczej.	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba odbytych szkoleń, liczba osób uczestniczących w szkoleniach
		2.1.2. Zapewnienie superwizji dla osób wykonujących w powiecie zadania z zakresu pieczy zastępczej.	co najmniej raz w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba odbytych superwizji, liczba osób uczestniczących w superwizji

	2.2. Współpraca z Ośrodkami Pomocy Społecznej, Centrum Usług Społecznych, Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie, asystentami rodziny, przedstawicielami placówek oświatowych, ośrodkami adopcyjnymi, sądem rodzinnym oraz podstawową opieką zdrowotną i organizacjami pozarządowymi.	2.2.1. Spotkania z pracownikami ops, pcpr, asystentami rodzinnymi, psychologiem, pedagogiem, pracownikiem ośrodka adopcyjnego, przedstawicielem kuratorskiej służby sądowej, przedstawicielami placówek oświatowych itp. w celu dokonania okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej	zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie, oraz przedstawiciele innych instytucji, o których mowa w ustawie	protokoły z posiedzenia liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka
		2.2.2. Przekazywanie do Sądu Rodzinnego oceny sytuacji dziecka i rodziny zastępczej.	po odbyciu posiedzenia w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba przekazanych ocen sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej wraz z oceną rodziny
		2.2.3. Przekazywanie do Sądu Rodzinnego i ośrodka adopcyjnego odpowiedzialnego za kwalifikacje dziecka do przysposobienia krajowego wniosku o zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.	po odbyciu posiedzenia przez okres obowiązywania Programu tj. 2024-2026	PCPR w Kolnie	liczba przekazanych opinii o zasadności pobytu dziecka w rodzinie zastępczej
		2.2.4. Wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38 d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ich aktualizacja i usuwanie.	według potrzeb w okresie obowiązywania Programu	Starosta Kolneński PCPR w Kolnie - Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej	liczba prowadzonych rejestrów

	2.3. Upowszechnianie dobrych praktyk w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.	2.2.5. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.	po przyjęciu dziecka, w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie właściwy zakład podstawowej opieki zdrowotnej	liczba zaświadczeń lekarskich o stanie zdrowia dziecka
		2.2.6. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka	w zależności od potrzeb, w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie właściwy OPS lub CUS	liczba dzieci, którym skompletowano dokumenty
		2.2.7. Współpraca z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, pracownikami socjalnymi, sądami, kuratorami i innymi specjalistami na rzecz ustabilizowania sytuacji dziecka i jego powrotu pod opiekę rodziców	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie we współpracy z odpowiednimi instytucjami	liczba dzieci, które powróciły pod opiekę rodziców biologicznych
		2.3.1. Wprowadzanie nowatorskich rozwiązań i metod pracy z rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez przystępowanie do projektów	W przypadku możliwości udziału w projektach oferowanych przez organizacje pozarządowe	PCPR w Kolnie we współpracy z organizacją pozarządową	liczba uczestników biorących udział w projekcie

3. Zapewnienie osobom sprawującym funkcję rodziny zastępczej odpowiedniego wsparcia, zarówno merytorycznego jak i finansowego.	3.1. Objęcie rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.	3.1.1. Zatrudnianie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba zatrudnionych koordynatorów, liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora
		3.1.2. Przygotowywanie przez koordynatora we współpracy z odpowiednią rodziną zastępczą i asystentem rodziny planu pomocy dziecku	po przyjęciu dziecka do rodzinnej pieczy zastępczej	PCPR w Kolnie we współpracy z asystentem rodziny / lub podmiotem prowadzącym pracę z rodziną	liczba opracowanych planów pomocy dziecku
		3.1.3. Dokonywanie oceny rodziny zastępczej.	zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie /koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej/ OPS / asystenci rodziny/	liczba sporządzonych ocen rodzin zastępczych
		3.1.4. Udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej	w zależności od potrzeb zgłaszanych przez rodzinę zastępczą/ w okresie obowiązywania Programu tj. 2024-2026	PCPR w Kolnie	liczba rodzin zastępczych, którym udzielono pomocy

	3.2. Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej oraz osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą w przezwyciężaniu problemów związanych z opieką nad małoletnimi.	3.1.5. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.	po uregulowaniu sytuacji dziecka/ w okresie obowiązywania Programu tj. 2024-2026	PCPR w Kolnie we współpracy z Ośrodkiem Adopcyjnym	liczba dzieci zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego
		3.2.1. Zapewnienie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.	w zależności od potrzeb zgłaszanych przez rodzinę zastępczą/ w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczna w Kolnie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Centrum Usług Społecznych	liczba rodzin zastępczych i wychowanków objętych pomocą specjalistyczną
		3.2.2. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	w zależności od potrzeb zgłaszanych przez rodzinę zastępczą/ w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kolnie	liczba rodziców zastępczych i dzieci objętych terapią i/lub poradnictwem
		3.2.3. Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach pomocy zgodnie z potrzebami i przysługującymi rodzinom prawami	w zależności od potrzeb zgłaszanych przez rodzinę zastępczą/ w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	rejestr udzielonych informacji

	3.3. Rozwój kompetencji wychowawczych i opiekuńczych poprzez udział rodzin zastępczych w szkoleniach 3.4. Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu rodzin zastępczych.	3.2.4. Umożliwianie, pomoc i zapewnienie warunków do kontaktów dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi i osobami bliskimi (o ile sąd nie zdecydował inaczej)	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie, rodzice biologiczni, rodzina zastępcza	wykaz widzeń
		3.3.1. Zapewnianie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby	co najmniej 2 razy w roku, w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba zorganizowanych szkoleń liczba rodziców zastępczych, którzy uczestniczyli w szkoleniu
		3.4.1. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia	w zależności od potrzeb zgłaszanych przez rodziny zastępcze, w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba rodziców zastępczych uczestniczących w grupie wsparcia, liczba odbytych spotkań grupy wsparcia
		3.4.2. Zapewnianie rodzinom zastępczym poradnictwa specjalistycznego, które ma na celu wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.	w zależności od potrzeb zgłaszanych przez rodziny zastępcze, w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba rodzin objętych poradnictwem

4. Zapewnienie wszechstronnej pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	3.5. Wyplacanie rodzinom zastępczym świadczeń, dodatków do świadczenia, wynagrodzeń dla rodzin zastępczych.	3.4.3. Organizowanie spotkań integracyjnych lub okolicznościowych.	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	liczba zorganizowanych spotkań
		3.5.1. Przyznawanie obligatoryjnych świadczeń pieniężnych, dodatków do świadczenia i wynagrodzeń przysługujących rodzinom zastępczym.	zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie, Starostwo Powiatowe w Kolnie, właściwe Urzędy Miast lub Gmin za pośrednictwem Ośrodków Pomocy Społecznej	kwota wydatkowanych środków finansowych, decyzje administracyjne przyznające pomoc, listy wypłat, noty księgowe
		3.5.2. Przyznawanie fakultatywnych świadczeń pieniężnych – na wniosek rodzica zastępczego, w zależności od posiadanych środków finansowych.	zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie Starostwo Powiatowe w Kolnie, właściwe Urzędy Miast lub Gmin za pośrednictwem Ośrodków Pomocy Społecznej	kwota wydatkowanych środków finansowych, decyzje administracyjne przyznające pomoc, listy wypłat
	4.1. Przygotowanie do usamodzielnienia i podjęcia prawidłowych funkcji w środowisku.	4.1.1. Dokonywanie diagnozy sytuacji wychowanka oraz pomoc w tworzeniu indywidualnych programów usamodzielnienia, ich aktualizacja i ocena końcowa.	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie, opiekunowie usamodzielnienia, usamodzielniani wychowanki	liczba Indywidulanych programów usamodzielnienia

	4.2. Objęcie wsparciem finansowym, rzeczowym socjalnym usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	4.1.2. Zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia - poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, socjalne i rodzinne.	w zależności od potrzeb zgłaszanych przez wychowanków w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie we współpracy z instytucjami pomocowymi	liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
		4.1.3. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób usamodzielnianych.	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie, we współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w Kolnie	liczba /rodzaj podjętych inicjatyw, liczba wychowanków korzystających z pomocy
		4.2.1. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowania	okres obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	kwota wydatkowanych środków finansowych, decyzje administracyjne przyznające pomoc, listy wypłat
		4.2.2. Umożliwienie zamieszkania usamodzielnianym wychowankom w mieszkaniu treningowym.	w zależności od potrzeb, w okresie obowiązywania Programu	PCPR w Kolnie	decyzje o skierowaniu do mieszkania treningowego

2. Plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu kolneńskiego nie funkcjonuje instytucjonalna piecza zastępcza. Dzieci wymagające umieszczenia w tej formie pieczy zastępczej umieszczane były w placówkach na terenie innych powiatów.

Podejmowane działania w latach 2024-2026

- a. Dążenie do umieszczenia i przebywania małoletnich w rodzinnej pieczy zastępczej, a umieszczenie w pieczy instancjonalnej tylko w uzasadnionych przypadkach, z uwzględnieniem wieku tych dzieci tj. powyżej 10 r. życia.
- b. Podejmowanie działań zmierzających do utworzenia na terenie powiatu kolneńskiego placówki opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego

3. Limit rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Kolneńskim na lata 2024 – 2026

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 3- letnie powiatowe programy rozwoju pieczy zastępczej winny zawierać coroczne limity rodzin zastępczych zawodowych. Biorąc pod uwagę dobro małoletnich dzieci, pozbawionych opieki rodziców biologicznych, należy limit ten dostosować do potrzeb zapewnienia właściwej opieki, jak również do możliwości finansowych powiatu.

Należy zwrócić również uwagę, że pomimo prowadzonych działań promocyjnych nie ma osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Proponowany limit nowo powstałych rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026 przedstawia się następująco:

- rok 2024 – 1 rodzina zastępcza zawodowa/ rodzinny dom dziecka
- rok 2025 – 1 rodzina zastępcza zawodowa / rodzinny dom dziecka
- rok 2026 - 1 rodzina zastępcza zawodowa / rodzinny dom dziecka

V. Realizacja Programu.

1. Zakładane rezultaty realizacji programu

1. Wzrost liczby osób zainteresowanych rodzicielstwem zastępczym i chęcią pełnienia tej funkcji.
2. Postrzeganie rodzin zastępczych jako „wspierających” system pomocy rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze.
3. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

4. Wzmocnienie istniejących rodzin zastępczych poprzez wsparcie koordynatorów, poradnictwo specjalistyczne, szkolenia, wsparcie finansowe zgodnie z obowiązującymi przepisami.
5. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych/ utworzenie rodzinnego domu dziecka.
6. Skrócenie okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Wzrost liczby dzieci powracających do rodzin naturalnych bądź kierowanych do adopcji.
7. Pomoc wychowankom w przygotowaniu do procesu usamodzielnienia.
8. Podniesienie wiedzy i umiejętności wśród kadr współpracujących w obszarze pomocy rodzinie i dziecku

2. Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w Programie

1. Niewystarczająca liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.
2. Brak kandydatów na przyjęcie do rodzinnej pieczy zastępczej dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania lub nastolatków.
3. Niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczonych na rozwój pieczy zastępczej.
4. Utrudnianie przez naturalnych rodziców procesu przysposobienia dziecka.
5. Utrudniony proces regulowania sytuacji prawnej dziecka.
6. Trudności we współpracy z innymi instytucjami zaangażowanymi w pomoc dziecku i rodzinie.
7. Brak współpracy usamodzielniających się wychowanków zastępczych form opieki w procesie usamodzielnienia (nie realizowanie indywidualnych programów usamodzielnienia).
8. Wypalenie zawodowe rodzin zastępczych i pracowników.

3. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 będą środki finansowe:

1. z budżetu Powiatu Kolneńskiego,
2. z budżetów samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
3. z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci,

- umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu kolneńskiego,
4. z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych, ewentualnie
  5. z odpłatności rodziców biologicznych,
  6. pozyskane z innych źródeł, jeżeli pojawi się taka możliwość np. środki unijne, sponsorzy.

4. Realizatorzy programu

Głównym realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Zadania powyższego programu PCPR będzie wypełniać przy współpracy:

- Starostwa Powiatowego w Kolnie,
- Ośrodków Pomocy Społecznej,
- Centrum Usług Społecznych,
- Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie,
- Asystentów rodzin,
- Komendy Powiatowej Policji w Kolnie,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Kolnie,
- Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego,
- rodzin zastępczych i pomocowych, rodzinnego domu dziecka, wychowanków pieczy zastępczej,
- instytucji oświatowych działających na terenie Powiatu Kolneńskiego,
- ośrodków adopcyjnych,
- podmiotów leczniczych,
- Urzędów Miast i Gmin z terenu Powiatu Kolneńskiego,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- organizacji pozarządowych, kościołów i innych związków wyznaniowych

5. Adresaci programu:

Program skierowany jest bezpośrednio do:

- całej społeczności lokalnej Powiatu Kolneńskiego,
- dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- osób pełniących funkcję rodzin zastępczych, rodzin pomocowych i rodzinnych domów dziecka,
- rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej,
- kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej,
- osób pracujących zawodowo w obszarze pieczy zastępczej,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w obszarze wspierania pieczy zastępczej.

6. Sposób monitorowania i ewaluacja Programu

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie.

Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kolneńskim na lata 2024–2026 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie.

Zebrane dane będą corocznie analizowane i w zależności od pojawiających się potrzeb oraz możliwości finansowych w zakresie pieczy zastępczej będzie dokonywana jego modyfikacja.

ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 zakłada kontynuację działań, realizowanych na terenie Powiatu Kolneńskiego w zakresie pomocy dziecku, pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki ze strony rodziny biologicznej.

Zawiera najistotniejsze cele i kierunki działania podejmowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie.

Szczególnie istotne jest pozyskiwanie kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci w starszym wieku i rodzeństwa, bowiem aktualnie dzieci te ze względu na brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej muszą być umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Istotne jest wpieranie istniejących już rodzin zastępczych w pełnieniu powierzonych im funkcji. Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Uzasadnienie

Art.180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r., poz. 1426 z późn.zm.) nakłada na powiat obowiązek opracowania i realizacji 3 letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, zawierającego między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Poprzedni Program obowiązywał na lata 2021-2023.

Wobec powyższego koniecznym jest przyjęcie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kolneńskim na lata 2024-2026.